

INCIPIUNT¹ DECRETA URBANI PAPAE DE COMMUNI VITA ET OBLATIONIBUS²
FIDELIUM.

[H. 1] Urbanus³ episcopus omnibus christianis in sanctificationem⁴ spiritus, in oboedientiam⁵ et aspersionem⁶ sanguinis Christi salutem.

- 5 Decet omnes christianos, carissimi, ut eum imitentur, cuius nomen sortiti sunt. Quid prodest, fratres mei, ait apostolus Iacobus, si fidem quis dicat⁷ habere, opera autem non habeat? Nolite plures magistri fieri, fratres mei, scientes, quoniam magis⁸ iudicium⁹ sumitis. In multis enim offendimus omnes. Qui sapiens et disciplinatus¹⁰ est inter vos, ostendat¹¹ ex bona conversatione operam suam in mansuetudine sapientiae.
- 10 Scimus¹² vos non ignorare, quia hactenus¹³ vita communis inter bonos christianos viguit¹⁴ et adhuc gratia dei viget et maxime inter eos, qui in sorte¹⁵ domini¹⁶ sunt electi, id est clericos, sicut in actibus legitur apostolorum: Multitudinis autem credentium¹⁷ erat cor et anima una, nec¹⁸ quisquam eorum, quae possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Et virtute¹⁹ magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu
- 15 Christi domini²⁰, et gratia magna²¹ erat in omnibus illis²². Neque enim²³ quisquam egens²⁴

Quellen:

3f.: *Urbanus - salutem* sec. I Petr. 1.2.

5: *Decet - sunt*, Cyprian, de habita virg. c. 7. aut conc. Aquisgr. a. 816. lib. II. c. 4.

5-9: *Quid - sapientiae*, Iac. II. 14. III. 1. 2 13.

12-20: *Multitudinis - apostolorum*, Act. apost. IV. c. 32-37.

Rezeption:

5-14: *Decet - communia*: Coll. Ans. ded. VI,5.

5-20: *Decet - reliqua*: Coll. Ans. ded. X,4.

10-54: *Scimus - fiant*: Anselm v. Lucca VII,4 (14-20: *Et - reliqua* fehlt; 32-50: *Si - haec* fehlt).

10-67: *Scimus - feriat*: Ivo, Decr. III,139 (35: *fraudabant*] *fraudaverunt* [s. Note 56]; 35-62: *de - domini* fehlt).

10-88: *Scimus - opera*: Gratian C. XII, q. 1, c. 9 (14-62: *Et - domini* fehlt)

---

¹ INCIPIT I83; VD38

² OBLATIONE V630

³ Urbanus episcopus *korr. aus* Urbanus V630

⁴ sanctificatione I83; VD38

⁵ oboedientia VD38

⁶ aspersione VD38

⁷ dicat] dicat se V630; I83; VD38

⁸ maius V630

⁹ *interlinear* condemnationem VD38

¹⁰ disciplinatus *korr. aus* displinatus O93

¹¹ ostendat *korr. aus* extendat O93

¹² *am Rande* De communi vita christianorum V630

¹³ *am Rande* hucusque VD38

¹⁴ *interlinear* permisit VD38

¹⁵ sortem VD38

¹⁶ dei I83; VD38

¹⁷ credentium V630

¹⁸ ne O93; I83; nec *korr. aus* ne VD38

¹⁹ virtute magna] virtutem magnam I83

²⁰ domini *fehlt* V630

²¹ magna erat] erat magna VD38

²² illis *fehlt* N442

²³ enim quisquam *korr. aus* enim V630

²⁴ *interlinear* pauper VD38

erat inter illos²⁵. Quotquot²⁶ enim possessores agrorum aut domorum erant²⁷, vendentes afferebant pretia eorum, quae vendebant, et ponebant ante pedes apostolorum. Dividebantur²⁸ autem singulis, prout cuique opus erat. Ioseph³⁰ autem, qui cognominatus est Barnabas ab apostolis, quod est interpretatum³¹ filius consolationis, levites Cyprius genere, cum haberet agrum, vendidit illum et attulit pretium et³² posuit ante pedes apostolorum, et reliqua. [H. 2] Videntes³³ autem sacerdotes summi et alii atque levitae et reliqui³⁴ fideles plus utilitatis posse afferre, si hereditates et agros, quos vendebant, ecclesiis, quibus praesidebant episcopi, traderent eo, quod ex sumptibus eorum tam praesentibus quam futuris temporibus plura³⁵ et elegantiora³⁶ ³⁷ possent ministrare fidelibus communem vitam ducentibus quam ex pretio ipsorum³⁸, coeperunt praedia et agros, quos vendere solebant, matricibus ecclesiis tradere et ex sumptibus³⁹ eorum vivere. [H. 4] Ipsas⁴⁰ ⁴¹ vero res in ditione⁴² singularum parochiarum episcoporum⁴³, qui locum tenent apostolorum, erant et sunt usque adhuc et futuris semper debent esse temporibus. E⁴⁴ quibus episcopi et fideles dispensatores eorum⁴⁵ omnibus communem vitam degere⁴⁶ volentibus ministrare cuncta necessaria debent, prout melius potuerint, ut nemo in eis egens inveniatur. Ipsas⁴⁷ enim res fidelium oblationes

---

Quellen:

26-33: *Ipsas - peccatorum* sec. conc. Paris, a. 829. lib. I. c. 15. aut Ben. 1.208, add. III. 1.

Rezeption:

21-26: *Videntes – vivere*: Coll. Ans. ded. X,5; Burchard III,3 (21: *summi*] *et levitae*); Ivo, Decr. III,5 (21: *summi*] *et levitae*).

26-30: *Ipsas – inveniatur*: Coll. Ans. ded. II,87.

26-30: *res – inveniatur*: Polycarpus III,11,9 (26: *in ditione* fehlt; 28: *semper* fehlt; 29f.: *prout – potuerint* fehlt)

30-34: *res – percipiat*: Bonizo V,68 (33: *atque – traditae* fehlt).

30-36: *Ipsas – actibus*: Burchard III,143; Ivo, Decr. III,208 (Schluss).

30-55: *res – ceciderint*: Deusdedit III,32 (30: *res*] *res ecclesiae*; 33: *atque – traditae* fehlt; 34-54: *et reus – ut* fehlt).

30-56: *Ipsas – labatur*: Coll. Ans. ded. X,7 (36-50: *Vir – haec* fehlt) Sentenzen c. 264 (30: *res*] *res ecclesiae*; 35: *fraudabant*] *fraudati sunt*; (36-50: *Vir – haec* fehlt); Anselm v. Lucca V,33 (30: *res*] *res ecclesiae*; 35: *fraudabant*] *fraudati sunt*; 36-50: *Vir – haec* fehlt).

30-56: *re – labatur*: Polycarpus VI,14,13 (30: *res*] *res ecclesiae*; ; 35: *fraudabant*] *fraudati sunt*; 35-50: *de – haec* fehlt).t

30-62: *res – domini*: Regino II,284 (30: *fidelium*] *et facultates ecclesiasticae*; 31f.: *quia – quia*] *et*; 33f.: *ad – damnationem*] *patrimonia pauperum. Si quis illa rapuerit, reus est damnationis*; 34 – 61: *percipiat – tradere*] *et*; 62: *hominem* fehlt).

---

²⁵ illos I83

²⁶ Quotquot korr. aus Quodquod V630

²⁷ erant korr. aus erat V630

²⁸ Dividebant VD38

²⁹ Dividebantur autem korr. aus Dividebantur N442

³⁰ Iosapha VD38

³¹ interpretum N442

³² et posuit fehlt V630

³³ am Rande Quod res ecclesiasticas non debeant expendi nisi in ecclesiasticos usus VD38

³⁴ relique VD38

³⁵ plurima V630

³⁶ interlinear pulchriora VD38

³⁷ eleganter V630

³⁸ eorum V630

³⁹ am Rande expensis VD38

⁴⁰ am Rande De possessionibus ecclesiarum I83

⁴¹ Ipse V630; VD38

⁴² ditione korr. aus ditioni VD38

⁴³ episcopo eum VD38

⁴⁴ E korr. aus Et V630

⁴⁵ earum VD38

⁴⁶ am Rande agere ducere VD38

⁴⁷ Ipsae V630; I83

appellantur, quia domino offeruntur. Non ergo debent in aliis⁴⁸ usibus quam ecclesiasticis⁴⁹ et praedictorum christianorum fratrum vel indigentium converti⁵⁰, quia vota sunt fidelium et pretia peccatorum atque ad⁵¹ praedictum opus explendum domino traditae. Si quis autem, quod absit, secus⁵² egerit, videat, ne damnationem Ananiae et Saffirae percipiat, et⁵³ reus sacrilegii efficiatur, sicut illi fecerunt⁵⁴, qui pretia⁵⁵ praedictarum rerum fraudabant⁵⁶, de quibus in⁵⁷ praedictis legitur apostolorum actibus: Vir autem quidam nomine Ananias cum Saffira uxore sua vendidit agrum et fraudavit de pretio agri conscia uxore sua et afferens partem quandam⁵⁸ ad pedes apostolorum posuit. Dixit autem Petrus Ananiae⁵⁹: Cur temptavit⁶⁰ satanas cor tuum mentiri te spiritui⁶¹ sancto et fraudare⁶² de pretio agri? Nonne manens⁶³ tibi manebat⁶⁴ et venundatum in tua erat potestate? Quare⁶⁵ posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus⁶⁶ hominibus, sed deo. Audiens autem Ananias⁶⁷ haec verba cecidit et exspiravit⁶⁸. Et factus est timor magnus in omnes, qui audierant. Surgentes autem iuvenes amoverunt eum et efferentes⁶⁹ ⁷⁰ sepelierunt. Factum est autem⁷¹ quasi horarum trium spatium et uxor ipsius nesciens, quod factum fuerat, introivit. Respondit⁷² autem ei⁷³ Petrus: Dic mihi, si tanti⁷⁴ agrum vendidistis? At illa dixit: Etiam tanti. Petrus autem⁷⁵ ad eam: Quid utique convenit vobis temptare spiritum domini? Ecce pedes eorum, qui

---

Quellen:

36-50: *Vir - haec*, Act. apost. V. 1-11.

---

⁴⁸ aliis usibus] alios usus VD38

⁴⁹ ecclesiasticos VD38

⁵⁰ *interlinear* commutari VD38

⁵¹ ad *fehlt* I83

⁵² *interlinear* aliter VD38

⁵³ ut I83

⁵⁴ fecerunt] effecti sunt V630

⁵⁵ pretia *fehlt* I83

⁵⁶ fraudaverunt V630; fraudebant I83

⁵⁷ in praedictis legitur] legitur in praedictis V630

⁵⁸ *interlinear* aliquam VD38

⁵⁹ annaniae *korr. aus* annniae N442

⁶⁰ *interlinear* decepit VD38

⁶¹ spiritu O93

⁶² fraudari V630

⁶³ manens *korr. aus* manes O93

⁶⁴ manebat *korr. aus* manebit V630

⁶⁵ Quare posuisti in corde tuo hanc rem *fehlt* I83; VD38

⁶⁶ mentitus hominibus] hominibus mentitus V630

⁶⁷ annias N442

⁶⁸ espiravit O93

⁶⁹ *am Rande* portantes VD38

⁷⁰ offerentes N442; efferens VD38

⁷¹ autem *fehlt* I83

⁷² Respondens V630; Respondit *korr. aus* Respondet VD38

⁷³ ei Petrus] petrus ei VD38

⁷⁴ tantum V630

⁷⁵ autem *fehlt* V630

sepelierunt virum tuum ad ostium, et⁷⁶ efferent^{77 78} te. Confestim cecidit ante⁷⁹ pedes eius et exspiravit⁸⁰. Intrantes autem iuvenes invenerunt illam mortuam et extulerunt et⁸¹ sepelierunt ad virum suum. Et factus est timor magnus⁸² in universam⁸³ ecclesiam⁸⁴ et in omnes, qui audierant⁸⁵ haec.

Haec⁸⁶, fratres, valde cavenda sunt et timenda, quia res ecclesiae non quasi propriae, sed ut communes et domino oblatae cum summo timore non⁸⁷ in alios quam in praefatos⁸⁸ usus⁸⁹ sunt fideliter⁹⁰ dispensandae, ne⁹¹ sacrilegii reatum incurrant, qui eas⁹² inde abstrahunt, ubi traditae sunt, et quod peius est, anathema⁹³ maranatha fiant⁹⁴. Et si non corpore, ut Ananias et Saffira fecerunt⁹⁵, mortui ceciderint⁹⁶, anima tamen, quae potior⁹⁷ est corpore, mortua et⁹⁸ alienata a consortio fidelium cadat et in⁹⁹ profundum baratri¹⁰⁰ labatur¹⁰¹. [H. 5] Unde¹⁰² attendendum est omnibus et fideliter custodiendum et illius usurpationis¹⁰³ contumelia¹⁰⁴ depellenda, ne praedia sibi¹⁰⁵ secretorum¹⁰⁶ caelestium¹⁰⁷ dicata a quibusdam irruentibus

---

Quellen:

56: *et - labatur*, conc. Aquisgr. a. 836. lib. I. c. 1. Cf. Fab. 18.
56-61 *Unde - uretur*, Ben. II. 117. 385. (c.40. C. Th.XVI. 2). Cf. Pii 7.

Rezeption:

51-53: *res – dispensandae*: Gratian C. XII, q. 1, c. 26.
56-62: *Unde – domini*: Coll. Ans. ded. X,8; Ps.-Remedius c. 47.
57-62: *attendendum – domini*: Ps.-Remedius c. 48.
57-61: *attendendum – uretur*: Gratian C. XVII, q. 4, c. 13 (57f.: *et fideliter – depellenda* fehlt; 61: *uretur*] *servetur*).

---

⁷⁶ et fehlt VD38

⁷⁷ am Rande portabunt VD38

⁷⁸ efferent te] efferente O93; I83; efferent te korr. aus efferente V630

⁷⁹ ad V630

⁸⁰ espiravit O93

⁸¹ et sepelierunt fehlt I83; VD38

⁸² magnus korr. aus magnis I83

⁸³ universam fehlt V630

⁸⁴ ecclesia V630

⁸⁵ audiebant I83

⁸⁶ am Rande De invasione rerum ecclesiarum N442; VD38; De invasione ecclesiarum I83

⁸⁷ non in] nondum I83

⁸⁸ am Rande predictos VD38

⁸⁹ usu I83

⁹⁰ fideliter fehlt VD38

⁹¹ ne sacrilegii reatum incurrant, qui eas inde abstrahunt fehlt V630

⁹² eos O93

⁹³ am Rande alienos a consortio fidelium in adventu domini VD38

⁹⁴ fiunt VD38

⁹⁵ fecerunt qui I83; VD38

⁹⁶ ceciderunt I83; VD38

⁹⁷ interlinear melior VD38

⁹⁸ et alienata a consortio fidelium cadat et fehlt V630

⁹⁹ in profundum baratri] in baratro korr. aus dum baratri V630

¹⁰⁰ am Rande foveae inferni VD38

¹⁰¹ interlinear cadit VD38

¹⁰² am Rande De invasione rerum ecclesiarum O93

¹⁰³ am Rande male tractationis VD38

¹⁰⁴ interlinear obprobria VD38

¹⁰⁵ usibus VD38

¹⁰⁶ decretorum V630

¹⁰⁷ caelestia V630

vexentur. Quod si quis fecerit, post debitae ultionis¹⁰⁸ acrimoniam^{109 110}, quae erga
 60 sacrilegos iure promenda^{111 112} est, perpetua damnetur infamia et carceri tradatur aut exilio
 perpetuae deportationis uretur¹¹³, quoniam iuxta apostolum tradere oportet huiusmodi¹¹⁴
 hominem satanae, ut spiritus salvus sit in die domini. [H. 6] Memoratis¹¹⁵ ergo
 augmentationibus ac¹¹⁶ cultibus in tantum ecclesias¹¹⁷, quibus episcopi praesident¹¹⁸, domino
 adminiculante¹¹⁹ creverunt, et¹²⁰ tantis maxima pars earum abundant¹²¹ rebus, ut nullus sit in
 65 eis communem¹²² vitam degens^{123 124} indigens, sed omnia necessaria ab episcopo suisque
 ministris percipit. Ideo¹²⁵ si aliquis exstiterit modernis aut futuris temporibus, qui hoc
 avellere nitatur¹²⁶, iam dicta damnatione feriat.

[H. 7] Quod¹²⁷ autem sedes in¹²⁸ episcoporum ecclesiis excelsae constitutae et praeparatae
 inveniuntur in¹²⁹ throno, speculationem¹³⁰ et potestatem iudicandi et solvendi atque ligandi a
 70 domino sibi datam materiam^{131 132} docent, unde ipse salvator in evangelio ait: Quaecumque

---

Quellen:

61f.: *quoniam - domini*, I Cor. V. 5.

68f.: *Quod - inveniuntur* sec. c. 35. conc. IV. Carth.

70-72: *Quaecumque - caelo*, Matth. XVIII. 18.

Rezeption:

51-53: *res – dispensandae*: Gratian C. XII, q. 1, c. 26.

56-62: *Unde – domini*: Coll. Ans. ded. X,8; Ps.-Remedius c. 47.

57-62: *attendendum – domini*: Ps.-Remedius c. 48.

57-61: *attendendum – uretur*: Gratian C. XVII, q. 4, c. 13 (57f.: *et fideliter – depellenda* fehlt; 61: *uretur] servetur*).

63-67: *Memoratis – feriat*: Coll. Ans. ded. II,88; Coll. Ans. ded. X,9.

68-70: *Quod – docet*: Sentenzen c. 224; Anselm v. Lucca VI,138 (68: *autem* fehlt); Polycarpus III,24,3 (68: *autem* fehlt).

68-76: *Quod – recipiatis*: Coll. Ans. ded. II,77; Burchard XI, 1; Ivo, Decr. XIV,74 (68: *episcoporum] episcoporum non nisi*).

---

¹⁰⁸ *am Rande* vindictae VD38

¹⁰⁹ *interlinear* execrationem VD38

¹¹⁰ *acrimoniam korr. aus* sacrimoniam N442; *acrimonia* V630; *sacrimoniam* I83; VD38

¹¹¹ *am Rande* exprimenda proferenda VD38

¹¹² *promenda korr. aus* premenda V630

¹¹³ *uretur] vexentur* N442; *uratur korr. aus* uretur V630; *servetur* VD38

¹¹⁴ *interlinear* talem VD38

¹¹⁵ *am Rande* Ut nullus sit indigens in ecclesiis communem vitam degens V630

¹¹⁶ *ac cultibus] occultibus* I83

¹¹⁷ *ecclesia korr. aus* ecclesias V630

¹¹⁸ *praesident korr. aus* praesidens V630

¹¹⁹ *am Rande* adiuvante VD38

¹²⁰ *et] et* in I83; VD38

¹²¹ *habundat* I83

¹²² *commune* I83

¹²³ *am Rande* ducens peragens VD38

¹²⁴ *agens* I83

¹²⁵ *Ideo] adeo* ut V630

¹²⁶ *nitatur korr. aus* nitantur N442

¹²⁷ *am Rande* Quare sedes episcoporum in ecclesiis excelsae constituuntur N442

¹²⁸ *ine* N442

¹²⁹ *in throno] ut* thronus V630

¹³⁰ *am Rande* visionem VD38

¹³¹ *am Rande* formam VD38

¹³² *materiam* I83

ligaveritis¹³³ super terram, erunt ligata et in caelo¹³⁴, et¹³⁵ quaecumque solveritis¹³⁶ super terram, erunt soluta et in caelo. Et alibi: Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur¹³⁷ eis, et quorum retinueritis, retenta erunt¹³⁸. Ideo¹³⁹ ista praetulimus¹⁴⁰, carissimi, ut intellegatis potestatem episcoporum vestrorum in eisque deum¹⁴¹ veneretis¹⁴² 143 et eos ut animas vestras diligatis et, quibus illi non¹⁴⁴ communicant, non communicetis, et, quos eiecerint¹⁴⁵, non recipiatis. [H. 8] Valde enim timenda est sententia episcopi, licet iniuste aliquem¹⁴⁶ liget, quod tamen summopere praevidere debet.

Vos autem hortantes monemus omnes, qui christianitatem suscepistis et a Christo vocabulum christianum sumpsistis, ne in aliquo christianitatem vestram irritam¹⁴⁷ faciatis, sed sponsionem¹⁴⁸, quam¹⁴⁹ domino in baptismo fecistis, firmiter teneatis, ne reprobi, sed condigni coram eo inveniamini. [H. 9] Et quicumque vestram communem vitam susceptam habet et vovit¹⁵⁰ se nihil proprium habere, videat, ne pollicitationem¹⁵¹ suam irritam faciat, sed hoc, quod domino est¹⁵² pollicitus, fideliter custodiat, ne damnationem, sed praemium

Quellen:

72f.: *Accipite - erunt*, Ioann. XX. 22. 23.

76f.: *Valde - debet*, Greg. M. hom. in evang. l. 26. no. 6. (1,1556).

78f.: *et - sumpsistis*, Isid. etymol. VII. 14. no. 1.

Rezeption:

74-77: *carissimi – debet*: Sentenzen c. 225 (74: *carissimi*] *carissimi monemus*; 77: *praevidere*] *precavere debemus*); Anselm v. Lucca VI,139 (74: *carissimi*] *carissimi monemus*; 77: *praevidere*] *precavere debemus*); Deusdedit IV,72 (74: *carissimi*] *carissimi monemus*; 77: *praevidere*] *precavendum est*); Polycarpus VI,1,3 (74: *carissimi*] *carissimi monemus*; 77: *praevidere*] *precavere debemus*).

75-77: *quibus – liget*: Anselm v. Lucca (75: *illi*] *episcopi*); Polycarpus VII,1,2 (75: *illi*] *episcopi*; 77: *aliquem* fehlt).

75-77: *quibus – debet*: Gratian C. XI, q. 3, c. 27.

76f.: *Valde – debet*: Coll. Ans. ded. II,75.

81-90: *Et – deum*: Decet – communia: Coll. Ans. ded. VI,6; Polycarpus IV,32,11 (83: *sed praemium* fehlt).

¹³³ ligaveris V630; ligaveritis *korr. aus* ligaveris O93; I83

¹³⁴ caelo, et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo *korr. aus* caelo O93

¹³⁵ et quaecumque solveritis super terram, erunt soluta et in caelo *fehlt* I83; VD38

¹³⁶ solveris V630

¹³⁷ remittentur I83

¹³⁸ sunt V630

¹³⁹ *am Rande* Ut nullus recipiat quem episcopus eicit I83

¹⁴⁰ protulimus N442

¹⁴¹ dominum I83

¹⁴² *am Rande* honoretis VD38

¹⁴³ veneremini I83

¹⁴⁴ *am Rande* societatem non habent VD38

¹⁴⁵ eiecerunt V630; VD38

¹⁴⁶ te I83

¹⁴⁷ *am Rande* vacuum inanem VD38

¹⁴⁸ *am Rande* promissionem VD38

¹⁴⁹ qua I83

¹⁵⁰ novit V630; I83; VD38

¹⁵¹ pollicitatem V630

¹⁵² *am Rande* promisit VD38

sibi acquirat, quoniam satius¹⁵³ 154 est¹⁵⁵ non vovere quam votum, prout¹⁵⁶ melius potest,
 85 non perficere. Gravius¹⁵⁷ enim puniuntur, qui votum fecerunt¹⁵⁸ aut fidem perceperunt et
 votum non perfecerunt¹⁵⁹ aut¹⁶⁰ in¹⁶¹ malis vitam finierunt quam illi, qui sine voto aut fide
 mortui sunt et tamen bona egerunt opera. Ad¹⁶² hoc enim sensum rationabilem naturae
 munere et secundam¹⁶³ nativitatis reparationem suscepimus, ut secundum apostolum magis,
 quae sursum sunt, sapiamus, non quae super terram, quia sapientia huius mundi stultitia
 90 est¹⁶⁴ apud deum. [H. 10] Quid autem suadet¹⁶⁵, carissimi¹⁶⁶, sapientia huius saeculi, nisi
 nocitura quaerere et amare peritura, negligere¹⁶⁷ salutaria, pro nihilo reputare perpetua?
 Cupiditatem¹⁶⁸ commendat, de qua dicitur: Radix omnium malorum est cupiditas. Quae in
 primis¹⁶⁹ hoc malum habet, quod, dum ingerit¹⁷⁰ transitoria¹⁷¹, abscondit aeterna, et dum
 foris¹⁷² posita¹⁷³ conspicit, intra¹⁷⁴ se latentia¹⁷⁵ 176 non introspicit¹⁷⁷, et dum aliena quaerit,
 95 sectatori¹⁷⁸ suo semetipsum reddit¹⁷⁹ alienum. Ecce¹⁸⁰, quid¹⁸¹ suadet saeculi sapientia,

---

Quellen:

84f.: *quoniam - perficere*, Ecclesiastae V. 4.

85-87: *Gravius - opera*, conc. Par. a. 829. lib. II. c. 10. tit. aut Ben. III. 387.

87-101: *Ad - fenum*, Euseb. Gallic. hom. in pentec.

Rezeption:

90-103: Ivo, Decr. I,296; Ivo, Pan. I,113.

90-104: *Quid – dilatatur*: Coll. Ans. ded. VIII,60.

---

¹⁵³ *am Rande* melius VD38

¹⁵⁴ satius est *korr. aus* satius N442; sa VD38

¹⁵⁵ est *fehlt* VD38

¹⁵⁶ *interlinear* sicut VD38

¹⁵⁷ *am Rande* Hic dicit quod gravius puniantur fideles quam increduli I83

¹⁵⁸ fecerunt *korr. aus* fecerint O93

¹⁵⁹ fecerunt N442

¹⁶⁰ aut in *korr. aus* aut N442

¹⁶¹ in *fehlt* I83

¹⁶² Ad hoc] Adhuc I83

¹⁶³ secundae V630

¹⁶⁴ est *fehlt* V630

¹⁶⁵ *am Rande* docet ostendet blandiendo fallit VD38

¹⁶⁶ karissimis I83

¹⁶⁷ negligere] nec legere O93

¹⁶⁸ cupiditatem O93

¹⁶⁹ primum I83

¹⁷⁰ *am Rande* inmittit VD38

¹⁷¹ transitur I83

¹⁷² foris] a foris V630

¹⁷³ positam O93

¹⁷⁴ intra se *korr. aus* intra N442

¹⁷⁵ *am Rande* Abscondita VD38

¹⁷⁶ laetitia V630

¹⁷⁷ *am Rande* videt VD38

¹⁷⁸ *am Rande* Deo qui cordis eius secreta videt VD38

¹⁷⁹ redit O93; reddit *fehlt* V630; reddet I83

¹⁸⁰ Ecce, quid suadet saeculi sapientia, vivere in deliciis, unde dicitur: Anima, quae in deliciis est vivens, mortua est. Suadet ergo molissimis suavitatibus, peccatis, vitiis et flammis nutrire carnem, cibi et vini intemperantia animam premere ac vitam spiritus intercludere et contra se hosti suo de se gladium ministrare *fehlt* V630

¹⁸¹ quid *korr. aus* qui VD38

vivere¹⁸² in deliciis¹⁸³, unde dicitur: Anima¹⁸⁴, quae in deliciis est, vivens mortua est. Suadet ergo mollissimis¹⁸⁵ suavitatibus, peccatis, vitiis et flammis nutrire carnem, cibi et vini intemperantia animam promere^{186 187} ac vitam spiritus intercludere et contra se hosti¹⁸⁸ suo de se gladium ministrare^{189 190}. Ecce quid suadet saeculi sapientia, ut, qui boni facti¹⁹¹ sunt, mali esse malint^{192 193} et per errorem mentis fieri etiam studeant peccatores, et non cogitant¹⁹⁴ illam terribilem¹⁹⁵ dei vocem, cum exurentur peccatores sicut fenum. Omnes¹⁹⁶ enim¹⁹⁷ fideles per manus impositionem episcoporum spiritum sanctum post baptismum accipere debent, ut pleni¹⁹⁸ christiani inveniantur, quia¹⁹⁹, cum spiritus sanctus infunditur, cor fidele ad prudentiam et constantiam dilatatur. [H. 11] De spiritu sancto accipimus²⁰⁰, ut spirituales efficiamur, quia animalis^{201 202} homo non percipit ea, quae sunt spiritus dei. De spiritu sancto accipimus²⁰³, ut sapiamus inter bonum²⁰⁴ malumque discernere, iusta diligere, iniusta respuere, ut maliciae ac superbiae repugnemus, ut luxuriae ac diversis illecebris²⁰⁵ et foedis²⁰⁶ indignisque cupiditatibus resistamus. De spiritu sancto

---

Quellen:

102f.: *Omnnes - debent*, conc. Aquisgr. a 836. C. II. c. 5. de vita et doct. infer. ordinum.

104-110: *De - valeamus*, Euseb. hom. cit. Cf. Melc. 7.

Rezeption:

102-104: *Omnnes – dilatatur*: Sentenzen c. 214; Anselm v. Lucca IX,20; Polycarpus III,10,5; Gratian D. V de cons c. 1.

102-110: *Omnnes – valeamus*: Ps.-Remedius c. 50; Burchard IV,66 (Inskription: *Ex epistola Anteri papae, cap. 15*); Ivo, Decr. I,20 (Inskription: *Ex epistola Anteri papae, cap. 15*; 102: *enim* fehlt).

104-110: *De – valeamus*: Coll. Ans. ded. VIII,22.

---

¹⁸² vivere in deliciis, unde dicitur: Anima, quae in deliciis est, vivens mortua est. Suadet ergo mollissimis suavitatibus, peccatis, vitiis et flammis nutrire carnem, cibi et vini intemperantia animam promere ac vitam spiritus intercludere et contra se hosti suo de se gladium ministrare. Ecce quid suadet saeculi sapientia

fehlt V630

¹⁸³ diliciis O93

¹⁸⁴ Vidua I83

¹⁸⁵ am Rande dulcissimis VD38

¹⁸⁶ am Rande suffocare VD38

¹⁸⁷ premere O93; I83; VD38

¹⁸⁸ am Rande adversario VD38

¹⁸⁹ ministrare VD38

¹⁹⁰ ministrare. Ecce quid suadet saeculi sapientia, ut, qui boni facti sunt, mali esse malint *korr. aus* ministrare O93

¹⁹¹ facti] facti facti I83

¹⁹² am Rande magis velint VD38

¹⁹³ malunt V630

¹⁹⁴ cogitent V630; VD38

¹⁹⁵ interribilem V630

¹⁹⁶ am Rande De inpositione manus I83

¹⁹⁷ enim fehlt I83

¹⁹⁸ am Rande perfecti VD38

¹⁹⁹ quia, cum spiritus sanctus infunditur, cor fidele ad prudentiam et constantiam dilatatur *nach* spiritus dei I83

²⁰⁰ accipimus *korr. aus* accepimus V630

²⁰¹ am Rande carnalis VD38

²⁰² animalis *korr. aus* amalis V630

²⁰³ accipimus *korr. aus* accepimus V630

²⁰⁴ bonum] bonum et I83

²⁰⁵ am Rande delectationibus VD38

²⁰⁶ am Rande turpibus VD38

accipimus, ut²⁰⁷ amore et²⁰⁸ gloriae²⁰⁹ ardore succensi, ut²¹⁰ erigere a terrenis mentem ad
 110 superna et divina valeamus. Data Nonas Sept. id est V die eiusdem mensis, Antonio²¹¹ et
 Alexandro vv. cc. cons. EXPLICIT²¹².

Quellen:

110f.: Not. cons. des. e vit. Calist. c. 1. in libr. pontif.

---

²⁰⁷ ut] ut e *O93*; ut eius *VD38*

²⁰⁸ aeternae *I83*

²⁰⁹ gloriae] gloriae et *I83*

²¹⁰ ut *fehlt V630; I83; VD38*

²¹¹ Antonino *I83*

²¹² EXPLICIT *fehlt V630; I83*